

Sygn. akt I CSK 3802/22

POSTANOWIENIE

Dnia 24 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

w sprawie z wniosku M. S.
z udziałem G. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 listopada 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika
od postanowienia Sądu Okręgowego w Gdańsku
z dnia 9 grudnia 2021 r., sygn. akt XVI Ca 661/20,

1. **odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
2. **oddala wniosek o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego na rzecz wnioskodawcy.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestnika postępowania G. Sp. z o.o. w T.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Gdańsku z 9 grudnia 2021 r.,

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych

funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej zasadności wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Zdaniem skarżącego w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne w postaci konieczności odpowiedzi na pytania: 1) czy i w jakim zakresie w świetle art. 305¹ k.c. oraz w świetle art. 321 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. sąd ustanawiając w drodze postanowienia służebność przesyłu jest związany stanowiskiem przedsiębiorstwa energetycznego co do powierzchni służebności przesyłu oraz co do zakresu uprawnień przedsiębiorstwa przesyłowego do korzystania „w oznaczonym zakresie” z nieruchomości obciążonej „zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń”, o którym mowa w art. 305¹ k.c.; 2) czy w świetle powyższego przepisu, w przypadku sądowego ustanowienia służebności przesyłu, sąd ustanawiając w drodze postanowienia służebność przesyłu jest zobowiązany do wskazania w postanowieniu w zakresie uprawnień przyznanych przedsiębiorstwu w ramach służebności przesyłu także uprawnień do dokonywania „dużych napraw”

gazociągu wynikających ze zdarzeń nadzwyczajnych wymagających zajęcia szerszego pasa aniżeli wynikałby z usuwania drobnych awarii i w konsekwencji ustalenia tego szerszego pasa służebności oraz przyjęcia adekwatnego do niego wynagrodzenia; 3) czy i w jakich przypadkach powierzchnia służebności ustalana w oparciu o art. 305¹ k.c. może pokrywać się z powierzchnią strefy kontrolowanej gazociągu, o której mowa w § 10 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. z 2013 poz. 640).

Sformułowane przez skarżącego wątpliwości na tle wskazanych przepisów nie odpowiadają założeniom przyjętym w orzecnictwie Sądu Najwyższego dla rozumienia przesłanki istotnego zagadnienia prawnego. Podniesione przez niego kwestie koncentrują się wokół problemu dotyczącego zakresu służebności przesyłu, co było przedmiotem wyjaśnień Sądu Najwyższego. W judykaturze Sądu Najwyższego wskazano, że powierzchnia nieruchomości zajęta pod służebność powinna odpowiadać warunkom eksploatacji sieci przyjętym w przedsiębiorstwie będącym właścicielem urządzeń przesyłowych. Wyznaczona strefa ma zabezpieczać potrzeby eksploataowania urządzeń, zapewniając przedsiębiorcy możliwość prawidłowego korzystania z nich, ale także ich konserwacji, naprawy, modernizacji, usuwania awarii oraz wymiany elementów. Sąd ustanawiając służebność przesyłu bierze zatem pod uwagę te okoliczności, nie są one jednak tożsame z przesłankami decydującymi o wyznaczeniu strefy, w obrębie której trzeba liczyć się z istnieniem urządzenia w celu zapewnienia bezpiecznych warunków jego eksploataowania i funkcjonowania. (uchwała Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2015 r., III CZP 88/15, OSNC 2016, nr 12, poz. 144; zob. też np. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 grudnia 2019 r., III CZP 20/19). Nie zachodzi potrzeba kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym zakresie. Sformułowane przez skarżącego problemy nie mają charakteru abstrakcyjnego i uniwersalnego, lecz są osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i są pytaniem w tej właśnie sprawie. Skarżący, powołując się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, polemizuje z rozstrzygnięciem Sądu drugiej instancji, który mając na uwadze okoliczności sprawy podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji co do uwzględnienia wniosku o ustanowienie służebności przesyłu, w tym

określonego przez Sąd Rejonowy jej zakresu. W istocie skarżący kwestionuje ustalenia faktyczne i ocenę dowodów, poczynione przez Sąd Okręgowy, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Nie ma zatem argumentów wskazujących na konieczność wypracowania reguł dotychczas nieomówionych w orzecznictwie i doktrynie.

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej zasadności wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Zdaniem skarżącego zachodzi oczywista zasadność skargi z uwagi na rażące naruszenie przez Sąd drugiej instancji przepisów prawa materialnego i przepisów postępowania, powołanych w podstawie skargi.

Skarżący nie uwzględnił, że skarga kasacyjna winna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu elementów kreatywnych skargi. Skarżący winien był podać argumenty wykazujące, iż rzeczywiście skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona i w czym – w jego ocenie – wyraża się ta „oczywistość”, a czego nie uczynił, ograniczając się do stwierdzenia, że zaskarżone orzeczenie zapadło z oczywistym naruszeniem prawa. Należy przypomnieć, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń (postanowienie Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 2015 r., IV CSK 613/14). Rolą Sądu Najwyższego nie jest domyślanie się lub poszukiwanie okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08 i z 14 grudnia 2004 r., II CZ 142/04). Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po

przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania; oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, ponieważ mimo że argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lipca 2014 r., I UK 65/14; zob. także m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 14 maja 2015 r., III PK 6/15, z 13 lutego 2014 r. I PK 262/13; z 27 maja 2010, II UK 274/09; z 13 grudnia 2007 r., I PK 207/07; z 12 lipca 2007 r., III CSK 160/07).

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. Zawarty w odpowiedzi na skargę wniosek o zasądzenie od skarżącego na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych podlegał oddaleniu. Wnioskodawca wniósł o odrzucenie bądź oddalenie skargi kasacyjnej. Skutkuje to tym, że koszty sporządzenia i wniesienia odpowiedzi na skargę nie mogą być uznane w razie odmowy przyjęcia skargi do rozpoznania za koszty celowej obrony. Wniosek o ich zasądzenie związany był z innym oczekiwanym rozstrzygnięciem (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 maja 2020 r., IV CSK 349/19 i wskazane tam orzeczenia).

[as
at]